SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 238. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 14, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ГРУДНЯ 1991 Ч. 238. РІК XCVIII.

НАЗВАЛИ СПРАВЖНІХ ВИНУВАТЦІВ ТРАГЕДІЇ В ЧОРНОБИЛІ

Київ (ПБ УНС, Раїса Руденко). — Тут у середу, 11-го грудня, на сесії Верховної Ради України депутати розглянули проблеми ліквідації наслідків катастрофи в Чорнобилі. Хвилюючу доповідь виголосив голова постійної комісії Верховної Ради з питань чорнобильської катастрофи Володимир Яворівський. Він розповів про результати праці комісії, яка вивчивши чимало засекречених документів та опитавши багато посадових осіб і науковців, встановила факти жахливого злочину КПСС проти народів України, Росії, Білорусії. Грунтовне аналізування причин трагедії дало змогу комісії назвати імена справжніх злочинців, які знали, що Чорнобильська Атомна Електростанція не має жодного захисту, але ввели її в експлуатацію. Названо імена і тих, хто свідомо замовчував правду про загрозу населенню. Серед них є колишні урядові особи, в тому числі Міхаїл Горбачов, голова Верховної Ради Валентина Шевченко, А. Ляшко, В. Щербицький та інші керівні особи України і Москви.

Народний депутат України і президент міжнародної організації „Союз-Чорнобиль" Володимир Шовкошитний зазначив, що реактори типу чорнобильських такі недосконалі, що їх можна вважати запрограмованими на вибух. Тому судити треба не так працівників АЕС, як тих науковців, для яких кар'єра важливіша ніж життя людей. Члени комісії передали документи до генерального прокурора України з вимогою порушити кримінальну справу проти фактичних винуватців, в тому числі й деяких керівників колишнього СССР, дії яких були спрямовані на винищення українського народу. Комісія виявила, що 30 відсотків військовослужбовців було скеровано на Чорнобильську АЕС без потреби. Молодих хлопців звісно недоцільно скеровували в саме радіаційне пекло.

Верховна Рада прийняла постанову, у якій піддано критиці зірвання програми захисту населення, яке проживає на забруднених територіях.

Верховна Рада доручила урядові протягом місяця внести на розгляд Президії Верховної Ради України пропозиції щодо встановлення відповідальности за невиконання зобов'язань та зрив чорнобильських програм. Доручено також у першому кварталі 1992 року подати на розгляд довготермінову програму ліквідації наслідків катастрофи в Чорнобилі.

Під кінець дня Верховна Рада ухвалила звернення до народних депутатів СССР від України з закликом не брати участи в праці надзвичайного з'їзду народних депутатів СССР, який скликається за ініціятивою президента М. Горбачова і має на меті загальмувати процес утворення Співдружности Незалежних Держав.

Міністра оборони запрошують до ЗСА

Львів. — Українська громада З'єднаних Стейтів Америки виступила з ініціятивою організувати відвідини ЗСА міністром оборони України Костянтином Морозовим. Про це повідомив у Львові заступник голови Української Американської Координаційної Ради Євген Стахів.

Після референдуму він мав розмову на цю тему з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком і самим Морозовим. Зі свого боку українці ЗСА обіцяють організувати міністрові зустріч з провідними американськими політичними та громадськими діячами.

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА ВИЗНАЛА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Прага, Чехо-Чехословаччина. — Агентство ТАСС повідомило, що 9-го грудня уряд Чехо-Словаччини визнав незалежність України, говориться у заяві уряду опублікованій після засідання з участю спеціялістів і дорадників президента Вацлава Гавела.

Рішення чехо-словацького уряду було прийняте у висліді позитивного референдуму, у якому понад 90 відсотків управнених до голосування громадян України висловились за самостійність.

У заяві також сказано, що центральний уряд в Празі вже почав розпрацьовувати плян співпраці з Україною в ділянках економіки, культури, науки тощо. Крім того уряд Чехо-Словаччини хотівби нав'язати не тільки дипломатичні, але також дружні відносини з Україною в дусі давніх довгорічних традицій на базі взаємного пошанування і довір'я.

Члени чехо-словацького Кабінету Міністрів переконані, що Україна, як одна з країн, що вийшли із системи Союзу, буде притримуватися усіх міжнародних зобов'язань, які раніше підписав уряд СССР в різних ділянках. Чехо-Словаччина, як кожна інша країна, хоче забезпечити свою країну доставами різних сировин, які на підставі договорів вона отримувала раніше.

УХВАЛЕНО ТЕКСТ ВІЙСЬКОВОЇ ПРИСЯГИ

Київ (ПБ УНС, Раїса Руденко). — Тут сесія Верховної Ради України 6-го грудня ухвалила текст військової присяги такого змісту:

„Я (прізвищи, ім'я та по батькові), вступаю на військову службу і урочисто клянусь народові України завжди бути вірним і відданим йому, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів, неухильно дотримуватись Конституції і законів України, зберігати державну і військову таємницю. Я клянусь захищати українську державу, непохитно стояти на сторожі її свободи і незалежности. Я присягаю ніколи не зрадити народу України".

Першим проказав нову присягу міністер оборони України Костянтин Морозов. Депутати слухали його присягу стоячи.

В той день парлямент ухвалив ще два закони — про оборону України і про її збройні сили. Кабінет міністрів до кінця грудня має прийняти рішення про асигнування фондів на оборонні потреби, забезпечення родин військовослужбовців та пенсіонерів.

Уряд ЗСА веде обережну політику у відношенні до змін в СССР

Вашінґтон. — Представники Адміністрації президента Джорджа Буша заявили у понеділок, 9-го грудня кореспондентам, що Уряд З'єднаних Стейтів Америки покищо веде дуже обережну, на думку багатьох аналітиків, надто повільну політику у відношенні до змін, які наступили на території колишнього Совєтського Союзу. Уряд ЗСА нібито схвально висловлюється про створення нового „коммонвелту" слов'янських незалежних держав — Російської федерації, України і Білорусі, але не зриває дипломатичних зв'язків з кволим кремлівським „центром", що його ще до якогось часу очолюватиме Міхаїл Горбачов. Президент Джордж Буш і Державний департамент покищо не визнають формально змін і стараються оминати нове творіво, що його чомусь назвали „коммонвелтом", правдоподібно для притягаючої сили самої назви.

Несподіване проголошення в неділю, 8-го грудня, про створення „коммонвелту", сприйняли у Вашінґтоні спочатку настороженно, потім обережно, щоб не образити М. Горбачова і його „Союз". Марлин Фицвотер, пресовий секретар Білого Дому, заявив журналістам, що створення „нової спільноти" незалежних держав і проголошення ліквідації „центру", було зроблене, на думку Уряду ЗСА, поспішно, без жодного попередження не тільки західніх держав, але навіть своїх власних республік.

Загально підозрівають, що „коммонвелт" слов'янських народів це „дитина" Бориса Єльцина, президента Російської федерації, і ініціятори та сигнатори цього документу не передумали, на думку Вашінґтону, справ до кінця. Вашінґтонські чинники оминали відкритої критики Б. Єльцина, але не завагались заявити, що його інстинктовні реформістські потягнення часом випереджують його здібності і спроможності перевести ці пляни в життя.

Речники Уряду президен-

(Закінчення на стор. 4)

ГЕНЕРАЛІТЕТ ПІДТРИМУЄ СНД

Київ (ПБ УНС, Раїса Руденко). — Як уже інформовано тут, у вівторок, 10-го грудня, Верховна Рада України ратифікувала угоду про створення Співдружности Незалежних Держав. Ратифікували цю угоду також парляменти Росії та Білорусії.

В той самий час, коли парляменти трьох держав колишньої імперії голосували за ратифікацію, в міністерстві закордонних справ СССР відбулася нарада керівництва збройних сил СССР. Такі наради, за твердженням військовиків, відбуваються в кінці кожного року і в них беруть участь заступники міністрів і головнокомандуючі різними видами збройних сил.

Нараду провів міністер оборони СССР Євгеній Шапошников, а присутніми на нараді вперше були міністри оборони суверенних республік, а також верховний головнокомандуючий збройними силами СССР, президент СССР Міхаїл Горбачов. Представників преси до приміщення не пустили. Проте газета „Известия" повідомила, що у своєму виступі М. Горбачов розцінив угоду в Біловезькій Пущі як таку, що має „особливо небезпечний характер", в той час, як є кращий варіянт, на його думку, Ново-оґаревський. М. Горбачов промовляв біля 50 хвилин, тому не вистачило часу для того, щоб вислухати думки керівників збройними силами.

Наступного дня в годині 8-ій ранку з керівниками збройних сил зустрівся президент Росії Борис Єльцин. Він також промовляв перед ними цілу годину, розповів про переваги угоди, підписаної в Білорусі, пояснив, що Співдружність відкрита для всіх інших суверенних держав, про створення єдиного командування збройними силами з централізованим управлінням ядерним і стратегічним потенціялом. Багато уваги приділив соціяльному захистові військовослужбовців і їх родин. Після промови Б. Єльцин ще протягом години відповідав на запитання офіцерів і генералів. Учасники наради заявили, що дуже задоволені зі зустрічі з президентом Б. Єльциним. Незалежні кореспонденти повідомили, що міністер збройних сил СССР Є. Шапошників приєднався до тих, хто визнав Співдружність Незалежних Держав.

Вірменія і Киргизстан 11-го грудня заявили свою готовність приєднатися до СНД. Президент Росії Б. Єльцин повідомив, що генералітет підтримує СНД. Він також сказав, що будь-які розмови про можливість громадянської війни безпідставні і образливі для армії і народу.

Україна підписала договір з Угорщиною

Київ (УНІАР). — У суботу, 7-го грудня, до Києва прибула делегація Угорської Республіки на чолі з прем'єр-міністром Угорщини Йожефом Анталом. З летовища делегація прибула до Маріїнського Палацу, де відбулася розмова з Президентом України. Леонід Кравчук подякував гостям за активне становище, яке зайняла Угорщина щодо визнання незалежности України.

Й. Антал висловив надію на дальший розвиток двосторонніх зв'язків у галузі економіки, політики і культури. Після переговорів прем'єр-міністер Угорської Республіки і Президент України підписали договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною і Угорщиною.

СВ. МИКОЛАЙ СЕРЕД ПЛАСТУНІВ

Ню Йорк. — Тут в Пластовій Домівці, 142 Друга авеню в суботу, 21-го грудня, відбудеться відзначення свята св. о. Миколая. Початок о год. 2-ій по полудні. Небесна канцелярія буде відкрита від 11-ої год. ранку.

ДО СНД ПРИЄДНАЛИСЯ НОВІ ДЕРЖАВИ

Київ (ПБ УНС, Р. Руденко). — У п'ятницю, 13-го грудня, інформаційна служба ТАСС повідомила, що чотири середньоазійські республіки і Казахстан заявили про своє рішення приєднатися до Співдружности Незалежних Держав, створеної 8-го грудня в Білорусі керівниками трьох незалежних держав. Таке рішення прийняли керівники Узбекистану, Таджикистану, Киргизії, Туркменістану і Казахстану під час зустрічі в Ашхабаді у четвер, 12-го грудня.

Президент СССР Міхаїл Горбачов заявив 12-го грудня журналістам, що коли органи республік схвалять процес утворення нової Співдружности Незалежних Держав ,то він погодиться з цим вибором, готовий брати участь у процесі і веде консультації з колегами з республік. Однак він вважає, що цей шлях може привести до розпаду країни. Зустріч Горбачова у Кремлі з представниками засобів масової інформації тривала дві години. Головне, сказав Горбачов, що процес утворення нової Співдружности послужив виходові народів із всебічної кризи. У разі створення аморфної структури на місці союзної держави, М. Горбачов не бачить у ній місця для себе і готовий зрезигнувати з принципових міркувань.

Молдова й Азербайджан обговорюють питання приєднання до СНД. Нагірний Карабах проголосив незалежність і керівники його просять прийняти їхню країну до Співдружности Незалежних Держав.

Вміжчасі, Верховна Рада Російської федерації ратифікувала великою більшістю голосів договір підписаний в Мінську. Б. Єльцин заявив парляментаристам, покликаючись на заклики М. Горбачова, що „його кривня 'коммонвелту' не знаходить жодної підтримки в російському народі і народів інших республік. Горбачов думає, що ми зробили одну з найбільших в історії помилок; ми, однак, думаємо, що він помиляється, бо хаос, громадянська війна, етнічні зудари були б частиною його програми, в 'оновленому' Союзі". Україна, наприклад, — продовжував Єльцин, — категорично відмовлялась від приступлення до Союзу і визнання Горбачовської програм створення „центру".

Деякі парляментаристи Російської федерації висловили своє застереження і турботу з приводу змін і додатків до договору Верховною Радою УКраїни під час того, як договір був дискутований у парляменті й існували побоювання, що він може бути відкинений без введення основних і важливих для України змін. Наприклад, говорили деякі парляментаристи РСФСР, замість відкритих кордонів, Україна домоглася „полегшення при переході кордону", а кордони будуть відкриті тільки для відвідувачів, а не для поселенців. ВР України замінила також мову „координації закордонної політики", на „незобов'язуючу координацію". Україна застерегла собі право зорганізувати свою власну національну армію, в більшості з частин стаціонованих тепер на території України. У зв'язку з цим Леонід Кравчук, президент України, перейняв на себе обов'язок головного командира сухопутної армії і чорноморської флоти, стаціонованих в Україні. Тільки нуклеарна зброя залишилася ще не полагодженою справою, але її, напевно, полагодять у безпосередніх переговорах між чотирма республіками і державним секретарем ЗСА Джеймсом Бейкером, який прибув до Києва.

Єльцин, відповідаючи парляментаристам заявив, що мінський договір є тільки базою, а основні справ и будуть полагоджені у безпосередніх переговорах між членськими державами СНД. Це вияснення нібито вплинуло заспокоюючо на парляментаристів, але націоналістичні російські елементи роздувають гістерію з приводу незалежности України, домагаються обмежень.

ЗАВОЮВАТИ УКРАЇНСЬКІЙ МУЗИЦІ ПОЧЕСНЕ МІСЦЕ

Джерзі Сиґі (Г. Колесса). — Нещодавно в столиці України завершився 2-ий Міжнародний музичний фестиваль „Київ Музик Фест" 91", подія надзвичайної важности в культурному житті України. З нетерпінням чекали ми вісток про цю імпрезу, яка покликана зробити Київ центром музичного життя Східної Европи.

І ось розмовляємо з маестро Вірком Балеєм, відомим українсько-американським композитором і диригентом, однією з головних постатей фестивалю, його продюсером та мистецьким дорадником, який був і безпосереднім учасником концертів як диригент симфонічних оркестр. Наша беседа бере свій початок від питання про ідею створення фестивалю та його генезу.

Грає оркестра Львівської філгармонії, диригент — Вірко Балей

— Ця ідея спонтанно постала ще перед тим, коли Україна, як і інші республіки колишнього СССР, проголосила суверенність. У справах культури появилася можливість самостійно приймувати вперед без узгіднення з центром. Серед головних ініціяторів фестивалю чи не найважнішу ролю відіграв композитор Іван Карабиць. Необхідно було створити фестиваль, який здобув би світове ім'я і став правдиво інтернаціональним. Це не був би фестиваль української музики виключно; наша музика була би тільки частиною програми. І ми робимо так, як є, наприклад, на фестивалях в Швеції, Італії чи Польщі, де крім пріоритетного звучання музики цих країн звучать і твори зарубіжних композиторів, що дає останнім можливість демонструвати свою творчість за границею. Спочатку ішла мова про проведення фестивалю що кілька років, але я запропонував зробити його щорічним і моя ідея була прийнята, хоч це передбачало ґіґантську працю.

— У чому полягає особливість Київського фестивалю і яке місце він зможе згодом зайняти серед інших європейських фестивалів?

— Цей фестиваль має кілька особливостей. Перш за все, унікальність його в тому, що він містить в собі композиторський конкурс імені Мар'яна та Іванни Коць. На цьогорічному конкурсі були представлені твори українських композиторів, але з наступного року в ньому братимуть участь композитори інших країн, себто він буде вже міжнародним. Крім репрезентації кращих зразків світової сучасної музики, фестиваль дає можливість проявити себе також і мистцям республік колишнього СССР. Серед них слід відзначити вірменського композитора Авета Тертеряна. Дуже важливою є можливість, надана українській та світовій громадськості, ознайомитися з кращими творами молодої грузинської, азербайджанської, прибалтійської музики. Всіх цих композиторів приваблює „Київ Музик Фест", бо це для них — вікно у світ. Вдалим є також місце проведення фестивалю, бо фактично Україна є центральною країною Европи, в чому теж запорука успіху.

До наших плянів належить об'єднання композиторського та виконавчого фестивалів, де б виступали зірки міжнародного маштабу. Мистці мали б мож-

(Закінчення на стор. 3)

ІНФОРМАЦІЙНА ЗУСТРІЧ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходами Дирекції Українського Народного Дому тут в неділю, 15-го грудня, о год. 2:30 по полудні у великій залі УНД, 140 Друга авеню відбудеться інформаційна зустріч. В програмі зустрічі дві доповіді: Євген Стахів — „Підсумки референдуму і виборів в Україні" і Станислава Лабезника — „Нові напрями Товариства, Україна під проводом Івана Драча".

У СВІТІ

РАДНИК ПАЛЕСТИНСЬКОЇ делегації на мадридських переговорах Файсал Гусейні заявив у середу, 11-го грудня, що поселення жидів у східньому Єрусалимі може зашкодити вашінґтонській турі переговорів і „спонукати екстремістські сили до активних виступів". Гусейні мав на увазі прийняте ізраїльським урядом рішення дозволити жидам поселюватися в єрусалимському мусулманському районі Сільван. Палестинський радник назвав це рішення „найбільш провокаційним кроком з усіх спроб позбавити сенсу саму ідею мирних переговорів".

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ООН Гавіс Перез де Куеяр зустрівся із спеціяльним післанцем ООН Сайрусом Венсом, який для цього приїхав з Юґославії. У висліді зустрічі Перез де Куеяр заявив, що ООН не посилатиме до Юґославії миронoсних сил до того часу, поки там не припиняться воєнні дії.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕЧЕНСЬКОЇ Республіки Джахар Дудаєв підписав указ, згідно з яким всі збройні формування на території республіки підлягають її президентові. Чеченську Національну гвардію наділено правами юридичної особи. Відразу наступним указом президент Дудаєв постановив перебрати всі установи культури і мистецтва під захист держави і заборонити їхню приватизацію „задля збереження матеріяльної бази культури і мистецтва республіки".

УРЯДИ АЗЕРБАЙДЖАНУ і Латвії підписали угоду про торговельно-економічне співробітництво між обома країнами на 1992 рік. Передбачений угодою товарообмін вперше буде здійснюватися на еквівалентній основі. Азербайджан дістане у великих обсягах товари народного вжитку, продукцію лісової, деревообробної і неперової промисловости, а в Латвію надходитимуть нафтопродукти, шовкові тканини, овочеві консерви, коньяк і вино.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ООН Перез де Куеяр звинуватив іракське керівництво в тому, що воно розпочало у 1980 році восьмирічну війну з Іраном, у висліді якої обидві сторони втратили вбитими майже мільйон осіб. Політичні коментатори висловлюють думку, що виступ де Куеяра веде до реґабілітації Теграну в очах Заходу і є своєрідною відплатою іранським керівникам за сприяння в переговорах щодо звільнення закладників.

„СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ПРАКТИЧНО не існує. Співбесідником Католицької Церкви в Росії є президент Борис Єльцин", — заявив католицький Архиєпископ Москви Тадеуш Кондрусевич на пресовій конференції, присвяченій асамблеї Єпископського синоду Римо-Католицької Церкви щодо проблем Европи. Архиєпископ сказав, що візита Івана Павла II до Москви тепер є неможлива з причин напружених стосунків Ватикану з Російською Православною Церквою.

„Мрія" прилітає до Філядельфії

Філядельфія (Українська Федерація Філядельфійської Округи). — У суботу, 14-го грудня, прилетить до Філядельфії з вільної України найбільший вантажний літак в світі „Мрія". Літак прибуде в 4-ій год. по полудні на філядельфійське міжнародне летовище, брама 55 Айленд авеню, щоб перевезти до Києва та інших лікарень в Україні ліки, діягностичне знаряддя, апаратуру та хірургічні інструменти.

Філядельфійська громада матиме нагоду оглянути цей літак та виставку старовинного і сучасного українського мистецтва, влаштовану на борті літака в днях 15, 16, 17, і 18-го грудня від год. 12-ої по полудні до 8-ої вечора. Вступ: дорослі — 10 дол., студенти — 5 дол. Для дітей вступ вільний. На літаку буде нагода закупити сувеніри.

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ НЕДАВНО на пресовій конференції, кандидат на президента від Республіканської партії Патрик Б'юкенен сказав, що борючись проти Роналда Регена він не набрав би і двох відсотків голосів, однак Джордж Буш зрадив консервативні принципи і тим полегшив завдання більш принципіяльним претендентам-республіканцям. Опитування громадської думки показують, що Бушем незадоволені понад 60 відсотків республіканців Ню Гемпширу, де в лютому відбудуться перші передвибори.

ЗАКІНЧИВСЯ СУД в Пам Біч, Фла., у справі Вілліяма Смита-Кеннеді, якого посуджували у зґвалтуванні 30-річної жінки, що проживає в містечку Джупітер, недалеко від Пам Біч. Присяжні, недовго порадившись, визнали В. Сміта-Кеннеді невинним у зґвалтуванні. Цей судовий процес продовж десятьох днів привернув увагу американської публіки.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до четверга, 12-го грудня, 9,574 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

243,750.56

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Єдність 12-ти держав Европи

Европейська Економічна Спільнота, членами якої є 12 демократичних держав Европи, перевела минулі два дні, 10—11 грудня конференцію „на вершинах" у місті Маастріхт, Голляндія, і прийняла там постанови великого історичного значення. Лідери 12-ох европейських країн вирішили осягнути можливо найтіснішу політичну й економічну єдність. Та єдність має виявитися в одній закордонній політиці, одному центральному банку й одній, спільній для всіх, валюті. Здаючи собі справу, що для реалізації такої програми треба довшого часу, прийнято дату 1999 рік, як останньої мети. Та конференція була однією з численних попередніх, на яких дискутовано потребу більшої єдности західньо-европейських країн на тлі зміненої конфіґурації міжнародних сил. Франція і Німеччина, смертельні вороги у трьох війнах від доби Гогенцоллернів до ери Адольфа Гітлера, — тепер найтісніші союзники, найбільше наполягали на таке з'єднання. Британія найбільш отягалася й вагалася та зголошувала найповажніші застереження, боячися втратити свою повну політичну суверенність і свою традиційну валюту — фунт штерлінгів. Але склалося так, що кожна з тієї великої трійці держав Західньої Европи має лідера великого формату. Президент Франції Франсуа Міттеран, прем'єр міністер Британії Джан Мейджор і канцлер Німеччини Гельмут Коль — це державні мужі, які знають, що у найскладніших справах можна і треба знайти компроміс. Знайдено його і тут: впродовж найближчих 100 років, коли виростуть вже нові ґенерації, можна створити механізм, як вести спільну закордонну політику і як можна орудувати у 12-ох різних країнах такою самою валютою. Історія раз-у-раз доказувала, що те, що сьогодні недосяжне, — завтра може бути самозрозуміле.

Провалився комунізм, розлетівся ворожий Заходові так званий Варшавський пакт СССР і його шість сателітів, змінилася і далі змінюється ситуація на Близькому Сході, Західню Европу заливає японський і американський промисел, коли 90-мільйонова з'єднана Німеччина потребує збуту власного промислу — Західня Европа хоче бути з'єднана, багата і приготована на всі несподіванки ззовні.

Цікаве явище: коли на Сході Европи розвалюється совєтська імперія, — У Західній Европі існує гін до єдности. Між Заходом і Сходом Европи — величезна різниця. Від закінчення Другої світової війни, від часу самогубства Адольфа Гітлера не було там верховодства одного народу над всіма іншими поневоленими народами, — коли цей проклін покутує по нинішній день у Кремлі, який не розуміє, що його роля поневолювача безповоротно скінчилася. Коли ж Міхаїл Ґорбачов, лавреат мирової нагороди Нобеля, захоче шукати в армії рятунку для імперії і своєї позиції президента без території — переконається, що наприкінці XX сторіччя не можна багнетами чи танками присилувати будь-який народ, щоб він вирікся волі і погодився на стан колоніяльного невольника.

Живемо в епоху щораз нових змін і щораз нових несподіванок. Міттеран, Коль і Мейджор плянують на 100 літ наперед, але події не чекатимуть і напевне ситуація буде змінюватися без уваги на амбітні пляни державних мужів. Покищо треба завести мир із справедливістю в Юґославії. Европейська Економічна Спільнота, яка взялася за мирову посередницьку місію, завела, не склала іспиту, виявилася безсильною супроти імперіялістичних сербських генералів. Завела також Рада Безпеки Об'єднаних Націй. Але той історичний скандал, історичний злочин супроти хорватського і словенського народів мусить скінчитися — скінчитися перемогою права народів до самовизначення. 12 народів — членів ЕЕСпільноти не можуть жити з'єднано, мирно і в добробуті, коли на Балканах, частині Европи, ллється кров і безкарно бушує сербський мілітаризм.

Всі українські люди зорієнтовані на Захід, на західню культуру. Можна тільки побажати 12 західньоевропейським народам, щоб їх відважні далекосяжні пляни здійснилися.

Василь Маркусь

УКРАЇНА: РЕФЕРЕНДУМ, ВИЗНАННЯ, ПРАВОНАСТУПНИЦТВО

IV

У приватному праві існує аналогічний до правонаступництва інститут, що його звемо спадкоємство. Після припинення життя одного правового суб'єкта його права й зобов'язання не перестають існувати, а переходять на спадкоємців. Державне право, а зокрема міжнародне публічне право, здавна утворило подібний інститут спадкоємства суб'єктів міжнародного права, себто держав. Одні держави перестають існувати, а на їх місці виникають нові чи то шляхом поділу досі існуючої держави, чи злиття кількох держав в одну.

Що стається із правовим режимом колишньої держави і яке відношення до цього має нова держава? Це питання не може бути іґнороване, бо нова держава займає територію давньої, на ній живе те саме населення та підписано ряд правових актів. Разом з революцією чи плебісцитом або якимось міжнародним рішенням (наприклад, мирової конференції) не зникають права власности, обов'язки, контракти окремих громадян, а тим більше права і зобов'язання вигаслої держави, які переходять за загальним міжнародним правом на нові держави. Цей інститут називаємо правонаступництвом або відомим з латинського терміном сукцесією.

У випадку постання незалежної України маємо справу з типовим правонаступництвом. Україна є правонаступником СССР. Як новий повноцінний суб'єкт у міжнародному праві, Україна успадковує певні права і обов'язки попередньої держави. Серед них найважливіші:

1. Україна успадковує територіяльну структуру, себто кордони із зовнішніми країнами, як також із членами колишнього СССР — Білорусією, Росією та Молдовою. Це означає, що у спірних правах Криму Україна має сильний атут саме з погляду правонаступництва на цілу територію. Якраз у пляні територіяльної цілісности Україна веде свою політику, заявляючи, що вона не має ніяких претенсій до інших держав і відкидає претенсії інших щодо України. Це позбавлює з юридичного боку Україну затяжних територіяльних конфліктів.

2. Україна є правонаступником тих договірних прав, які в імені Союзу здобула попередня держава, в стосунку до своєї території та у відповідній пропорції до свого населення і вкладу до чинности тих договорів. Деякі договори, зокрема правотворчі (такі, що творять норми міжнародного права) Україна переймає майже автоматично. У цих справах держава — правонаступник завжди покликується на важливий принцип суверенітету, себто, якщо успадковані обов'язки респектується, якщо вони не протирічать конституції держави. Це, зокрема, стосується різних концесій, наданих попередньою державою.

3. Україна має право і стає правонаступником (спадкоємцем) спільної державної власности Союзу, наприклад, золотого фонду, зокрема совєтського майна за кордоном (амбасади, депоновані фонди тощо), що поділяється знов у відповідній пропорції. Нормально державне майно на національній території переходить до нової держави. Ці всі справи вимагають окремих домовлень і узгіднень.

4. Україна нормально повинна бути і спадкоємцем військового потенціялу, хоча б того, що знаходиться на її території. В цій справі Україна заявила свою оборонну доктрину, яка іде по лінії сучасної міжнародної політики і мирного співіснування, спрямованої на якнайдальше роззброєння мілітарних потуг. Тут, очевидно, залишається поле до переговорів і узгіднень зацікавлених держав. Але в розумінні правонаступництва Україна має право впливати і співвирішувати про долю ядерної зброї на своїй території.

5. Важливою нині є справа перейняття зовнішніх боргів СССР. Україна заявила за принцип правонаступництва й у цій справі, виявляючи готовість перейняти пропорційну частку боргів СССР. Для зовнішніх клієнтів держава — позикодавців ця справа є дуже істотною, і тому Україні не було можна відмовитися від цього. Теоретично, Україна могла б покликуватися на те, що частина боргів була затягнена на війну (наприклад, в Афганістані), за що нова держава не є відповідальною. Але це не легко довести. Тому в складних умовах, які існують сьогодні, Україні прийдеться погодитися і в цій справі на перейняття позик.

6. Членство в міжнародних організаціях так само належить до правонаступництва. Але в цьому випадку членство в існуючих організаціях, де Україна була досі членом як УССР, буде продовжуватися за принципом тяглости (континуїтету) держави. Якщо б Україна не була стала перед кількома місяцями членом Дунайської Комісії незалежно від СССР, то її членство там могло бути успадкованим від СССР, бо членство Росії в ній, як не наддунайської держави, виключене. В інших організаціях це буде нове членство. В більшості організацій системи ООН правонаступником буде правдоподібно Росія, бо вона не мала окремого членства в них. Членство СССР в тих організаціях припиниться, але права і обов'язки, що з нього випливають, переберуть на себе окремі незалежні республіки.

У зв'язку з правонаступництвом України ставиться ще питання про тяглість (континуїтет) держави. Сьогодні не підлягає сумніву, що нова демократична і незалежна Україна продовжує в юридичному сенсі попередню залежну і обмежену в її суверенітеті, але формальну державу, УССР. Це чисто юридично технічне питання і не має нічого спільного із ідейною чи політичною тяглістю.

Можна б повторити за покійним знавцем міжнародного права, Богданом Галайчуком, що Україна і після її окупації та включення до СССР залишилася державною, але поневоленою нацією.

Шляхи і складні процеси, якими вона сьогодні усамостійнювалася, і ті політично-правні проблеми, які ще перед нею, свідчать, як політика і право переплітаються та відіграють значну ролю у державотворенні.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про наших і американських в'язнів

Цілий останній тиждень, коли усі ми, українці в ЗСА, горимо подіями в Україні та кожний з нас переживає їх на свій спосіб, — американці, а передусім усі їхні засоби масової інформації, були в першу чергу зайняті звільненням останніх трьох в'язнів проіранської групи терористів у Ливані.

Найбільше уваги віддано журналістові Террі Андерсонові, який просидів ув'язнений, часто прикутий ланцюгами, впродовж сім років і останнім був звільнений минулого тижня.

Усі співчувають йому, лікарі розглядають стан здоров'я, а тут, в ЗСА, вітають його як справжнього героя не лише друзі-журналісти, але й ціле населення.

І чомусь, признаюся відверто, мене бере досада за ту цілу публічну увагу, яку віддають тим кільком особам, що хоча терпіли в часі ув'язнення і може це буде мати вплив на їхнє фізичне та психічне здоров'я, але, однак, усунуло події в Україні на друге місце, хоча вони розміром і наслідками куди поважніші. Але в першу чергу бере досада, що ця жменька політичних в'язнів, така неповажна у порівнянні з тими сотнями українських політв'язнів, що просиділи не п'ять і не сім років у совєтських тюрмах чи карних таборах, але десятки років та ще і в куди гірших умовах, як ці „закладники" в Ливані, — дістають стільки симпатій цілого світу.

Не треба нам тут перераховувати імена цих українських політв'язнів, бож безконечну їхню чергу ми вивчали з одного покоління в друге. В останніх десятиріччях ми відкликувалися на їхню оборону до різних міжнародних чинників, але майже все це було безуспішне, бо вимагати їхнього звільнення західнім державам було „неполітично".

А коли дехто із щасливців діставався нарешті на волю, то не лише не мав звичайного права вертатися до рідного міста чи села, але ніхто не обстежував його, ніхто не журився його психічним станом та не давав йому можливости і часу пристосуватися до сьогодення, яке мусіло змінитися за довгі роки ув'язнення.

А навіть ми самі, що проживали тут, на Заході, коли врешті мали нагоду зустрітися з нашими довголітніми політичними в'язнями, рідко брали до уваги саме цей психологічний момент, а старалися їх відразу міряти нашим нормальним мірилом і засуджували за кожне відступлення від нього. Що більше, серед українського народу постала ще одна категорія в'язнів — це в'язні-діти, а радше ті, які змалечку перебували в тюрмі або і там народилися.

Недавно ми мали нагоду зустрічати тут одного із таких в'язнів, слухали його розповіді, коли він дитиною на руках у мами заглядав на промінчик сонця у малому тюремному віконці та старалися собі це уявити. Але чи може ситий зрозуміти голодного?

Сьогодні, однак, ми згадуємо в загальному цих усіх безіменних та з відомим іменем наших політв'язнів, тих, що не витримали мук і опинилися у кращому світі і тих, що пережили усі каторги і довгі, довгі роки ув'язнення. Згадуємо їх з пієтизмом і любов'ю, яких вони ніколи не зазнали від світу, так як ця горстка закладників у Ливані.

О-КА

Володимир Барагура

СУКУПНИМИ СИЛАМИ ДОБИЙМОСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ДЕМ'ЯНЮКА

Після проголошення самостійности України та потвердження цього акту переважаючим референдумом та вибором президента України і визнання України багатьма державами, наша батьківщина стала не лише вільною, незалежною, самостійною, але теж соборною державою.

Поняття соборність має два аспекти. Перший, — конкретний в політично-державницькому сенсі означає сукупність, що в склад даної держави ввійшли всі її території, заселені в більшості її народом в історичному ході її існування.

Але соборність — це теж і сукупність духовного поєднання, спаяність окремих членів даного народу в одну нерозривну цілість, яка спільно прямує до цих самих цілей, а кожний член зокрема вважає себе складовою частиною збірноти і кожний бачить в інших членах цієї збірноти своїх братів по крові незалежно від того, в якому закутку світу вони проживають. Одним із конкретних виявів такої сукупности членів одного народу є взаємна допомога матеріяльна і моральна.

Прикладом такого нерозривного духового зв'язку може послужити факт, що українці у вільному світі не тільки слідкували за долею своїх земляків під комуністично-імперіялістичною та диктаторською окупацією, але в міру можливостей старалися прийти їм з допомогою, матеріяльною, чи юридичною. Це стосувалося, зокрема, політичних в'язнів сумління, дисидентів та інших покривджених тоталітарним режимом людей української крови.

Завдяки заходам діяспори багато з цих мучеників вийшли на волю й опинилися в вільному світі. У зв'язку з тим треба пригадати долю одного з членів нашого народу, який багато літ безвинно страждає в ізраїльській тюрмі, бо йому ніяк не доказано звинувачень у злочині людовбивства, в якому його посуджує ізраїльський суд на підставі фальшованих даних колишнього СССР.

В евфорії з нагоди відродження української державности справа Дем'янюка хвилево призабулася. Досі долею невинної жертви несправедливого правосуддя займалася поруч родини Дем'янюка українська діяспорна спільнота фінансовою допомогою, юридичними засобами, писанням листів та з'ясуванням для цієї акції впливових американських осіб, зокрема конґресмена Трафіканта, який з нараженням своєї політичної кар'єри доклав багато старань і зусиль та конкретних заходів, щоб доказати невинність безпідставно переслідуваного та добитися його звільнення.

Але цю оборонну акцію треба відновити негайно, щоб весь тягар її ведення не падав на спину родини Дем'янюка, зокрема на його сина й зятя.

Тепер, коли Україна здобула самостійність, її уряд зобов'язаний стати на захист свого сина, бо ж він член нашого народу, уродженець української землі, член сукупности нашої нації. Виглядає, що досі вітчизняні чинники не цікавилися цією справою, бо ні один із наших провідних людей, які відвідували діяспору, ніколи про цю справу не згадував, Склалося враження, що ніхто з вітчизняників або не чув про цю несправедливість, або вона нікого не цікавила.

Настала пора, щоб наш леґітимний уряд вглянув у цю проблему й зробив офіційні кроки звільнити невинну жертву, яка страждає в ізраїльській неволі. Інакше історія не простить нам цієї байдужости.

В ЧЕТВЕР, 12-ГО ГРУДНЯ, в Брюсселі відкрилася дводенна нарада міністрів оборони країн Північноатлантійського оборонного союзу (НАТО), на якій обговорювалися два питання: способи здійснення нової стратегії НАТО у зв'язку зі значним скороченням військ і озброєнь, а також реакція членів союзу на події в колишньому СССР.

КОМЕНТУЮЧИ ВИСТУП Боріса Єльцина на зустрічі з вищим воєнним керівництвом СССР, начальник Управління інформації міністерства оборони генерал-лейтенант Валерій Манілов підкреслив ці слова президента Росії: „Ні про який розділ збройних сил не може бути мови. Міжнародна спільнота не має підстав для занепокоєння". В. Манілов сказав також, що в цьому питанні погляди Єльцина і Ґорбачова абсолютно збігаються.

Іван Гречко

ЕКСЛІБРИС УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

Від 11-го жовтня у Львівському Етнографічному Музеї йде незвичайна виставка. Це виставка книжкової та журнальної продукції, випущеної різними видавництвами української діяспори майже за півстоліття. Експозиція представляє широкий тематичний спектр літератури: дитячої, молодіжної, фахової, художньої, мистецької, історичної тощо. Є тут фундаментальні видання, що виходять під егідою НТШ і мають загальну назву „Український архів". Є також збірники різних документів та актів, що висвітлюють боротьбу українських політичних і громадських організацій діяспори в обороні прав України в часи сталінізму та застою.

Виставка має на меті ознайомити науковий світ, студентську молодь і всіх, хто цікавиться українською книжкою з надбаннями нашої діяспори в царині збереження і примноження скарбів національної духовности. Фреквенція велика. Оцінка експозиції однозначна. Ось деякі записи з „Книги відгуків":

„Прекрасна виставка! Але дуже шкода, що не можна насолодитись словом, оглянути репродукції, полистати журнали..."

2-го листопада 1991 р. Дякую, Власенко Вікторія.

„Почуття гордості і захоплення викликає виставка... Де б зла доля не закинула наших краянів — вони залишаються українцями — творцями, вірними високим ідеалам. Такому народу бути вільним і жити вічно".

3-го листопада 1991 р. Орися Матешук.

„Здивований, що все-таки є в нас історична спадщина, радий, що зберегла її діяспора".

20-го жовтня 91 р. Заїка Д. Ф. Львів.

„Дякую організаторам за багату виставку книжки з діяспори — справді книжки з українського життя. Просимо дуже дати їх проглянути в якійсь Львівській бібліотеці".

Всього Вам доброго, з вдячністю О. Комар, Львів, 17-го жовтня 1991 р.

„Захоплений виданнями з українознавства Канади. Було б добре створити у Львові бібліотеку видань з діяспори.

23-го жовтня 1991 р. А. Данилюк, Музей народної архітектури у Львові.

Треба сказати, що виставка є в евіденції засобів інформації: має добру пресу і вже два рази її показували і коментували на телевізії.

Фундаторами виставки є велика українська книгарня „Арка" на вул. Квінс та релігійне товариство „Св. Софія" Українських католиків в Торонто (Канада), керівниками яких є відповідно маґістер Володимир Кліш та о. д-р Мирон Татарин.

Ініціятором виставки є голова Клюбу української греко-католицької інтеліґенції у Львові Іван Гречко. Разом з Клюбом співорганізатором виставки є Музей етнографії в особі директора Василя Отковича. Експозиція була відкрита до 17-го листопада, а пізніше перемістилася в інші міста України: Тернопіль, Івано-Франківськ, Чернівці та ін.

Виступаючі на відкритті виставки академік Олег Романів, проф. Роман Кирчів, поети Ростислав Братунь, Ігор Калинець та ін. подали слушну пропозицію: відкрити у Львові спеціяльну бібліотеку з видань української діяспори. Але вирішальним буде слово міських властей в особі мера міста В. Шпіцера, які повинні подбати про надання відповідного приміщення. Розмови на цю тему вже ведуться. Будемо надіятися, що справа вирішиться позитивно з великою користю для української науки, оскільки саме така, можна сказати, спеціялізована бібліотека для Львова є крайньо необхідна. Вона послужила б індуктивною базою для багатьох науковців, істориків, студентів, зрештою, всіх, хто цікавиться нашим далеким і недалеким минулим, яке так старанно вимивалося з нашої національної пам'яті московським колоніяльним режимом. Та що там говорити! Вже сам вигляд книжок чи журналів — їх графічна шата, оформлення, інтроліґаторський куншт, шрифти та підбір ілюстрацій — справляють незвичайне враження.

Тематичне розмаїття експозиції викликає подив у відвідувачів, які покищо на словах заявляють про необхідність перевидання на Україні багато із того, що експонується. Річ зрозуміла, що при теперішніх наших мізерних можливостях та й економічних негараздах нелегко буде реалізувати такі необхідні наукові потреби. Проте сам факт свідчить про великий голод, велике запотребовання в Україні на слово правди і науки, яке відвідувачі виставки добачають бодай в заголовках та назвах окремих книжок. З цього можна зробити висновок, що виставка працює на нас, на нашу культуру, освідомлюючи наших науковців у тому, що вже зроблено, а що треба доробити, переробити або ж просто повторити. А що найважніше — широка різнотемна експозиція засвідчує величезну інтелектуальну працю і жертвенність нашої діяспори на протязі десятиліть для добра нації. Треба сказати, що виставка далеко неповно репрезентує той духовний доробок, який осягнула наша культура в Канаді та Америці. Зробити це кільком ентузіястам неможливо, бо не під силу не тільки фінансово, але й технічно. Проте навіть така, сказати б, фраґментарна експозиція переконує скептиків і всякого ґатунку недоброзичливців нашої національної ідеї в тому, що, як ствердив Симоненко, народ наш є, народ наш вічно буде, ніхто не перекреслить наш народ.

На марґінесі написаного хочеться висловити ще декілька думок з приводу. Перебуваючи завдяки товариству „Св. Софія" минулого року в Канаді, а потім ще й в Америці, автор цих рядків мав щасливу можливість відвідувати різні українські установи, зустрічати прецікавих людей, оглядати і знайомитися з українськими бібліотеками і книгарнями та й, поминаючи все інше, міг пересвідчитися ось у чому. На полицях українських книгарень є багато „залежалої" літератури, наклад якої повністю не розійшовся. Є багато бібліотек, з фондів яких не занадто користають ті, для кого вони призначені. Але найголовніше — є багато приватних бібліотек, власники яких відійшли у Вічність, а їх спадкоємці готові були б поділитися або віддати в добрі руки всі ці скарби нашого духа, що їм полишили батьки.

Розуміючи всю складність як технічного, так і фінансового характеру, все ж таки вважаю доцільною думку про те, що варто б знайти можливість в Канаді і Америці якимсь способом збирати і комплектувати всі ці скарби українського духа з тим, щоби в дальнішому вони опинилися у Львові в спеціяльній бібліотеці. Це стосується не тільки книжок, але також і журналів, газет тощо. Цей наш капітал мусить бути пущений в науковий обіг на Україні можливо якнайскоріше. Цього вимагає добро національної науки, яка дотепер силою історичних обставин була штучно поділена на діяспорну і материкову.

Духовна інтеґрація в час, коли приступаємо до розбудови своєї державности, нам винятково потрібна. Будучи вповні свідомим складности такої акції, вважаю, що при добрій волі ініціятивних людей це завдання можна якось вирішити. Яскравим і похвальним прикладом може служити праця і жертвенність в цьому напрямку кількох людей: мґра Володимира Кліша та д-ра Олекси Глібовича з „Арки", о. Мирона Татарина зі „Св. Софії" і всюди сущих, де тільки щось робиться в ім'я і для добра України, Божени та Олега Іванусівих з Торонто. Всім їм хочу висказати слова найвищої пошани і подяки за їх прихильну поставу до моєї минулорічної пропозиції та подати їх в приклад для наслідування.

м. Львів.

40-річчя Осередку СУМ-А у Трентоні

У неділю, 24-го листопада, Осередок СУМ-А ім. полк. Є. Коновальця в Трентоні відзначив 40-річчя свого існування. Святкування започатковано панахидою, яку відслужив парох Української Католицької Церкви о. д-р Василь Макух за членів, котрі відійшли у вічність.

О годині 3-тій по полудні в залі Української Католицької Церкви відбувся ювілейний бенкет, де взяло участь понад 160 гостей.

Святкування відкрив голова Осередку Михайло А. Дзюбас, привітавши отців Українських Церков, представників організацій та установ, всіх гостей та молодь. В короткім слові накреслив історію СУМ і створення Осередку в Трентоні і закінчив своє слово так: „Ми радіємо, бо прийшла та хвилина, що СУМ відновлено в Україні і це додає нам сили і завзяття до дальшої праці". Відтак попросив пароха Української Католицької Церкви о. д-ра Василя Макуха провести молитву. Після молитви дальше ведення програми перебрав мґр. Лев Іваськів. Він подякував М. Дзюбасові і попросив присутніх вшанувати память всіх членів, що відійшли у вічність.

Святочну доповідь виголосив колишній голова Центральної управи редактор Осип Рожка. У своїй змістовній доповіді переповів історію СУМ в початках заснування, ліквідацію, відновлення на еміґрації, а віднедавна і в Україні.

Після доповіді відбувся обід, який приготовила жіноча ланка під керівництвом Марії Кардаш. Під час обіду Лев Іваськів представив президію головного стола в такому порядку: голова Осередку д-р Михайло А. Дзюбас, священик церкви св. Юрія Переможця Івано Фатенко і пані матка Фатенко, парох церкви св. свщм. Йосафата о. д-р Василь Макух, колишній голова Центральної Управи СУМ ред. Осип Рожка, і голова ювілейного комітету Михайло Дзюбас.

В дальшому порядку представив першого голову Осередку Андрія Турчина та членів, які активно працюють від заснування Осередку. Це є Михайло Дзюбас, Петро Возняк, Андрій Галайдіда, Марія Гуль, Михайло Кузів, і жіноча ланка: Марія Кардаш, Анна Маціканич, Ева Дяків, Ольга Антонів.

Члени, які пізніше вступили в ряди СУМ і активно працюють, це є Дарія і Михайло Лашин, Надія і Володимир Литвин, д-р Михайло А. Дзюбас, Йосиф Куць. Михайло Дзюбас старший представив довголітнього голову Батьківського Комітету Миколу Кардаш та симпатиків Осередку СУМ Марію Савулу та Михайла Іващишина, які морально та матеріяльно підтримують Осередок СУМ.

Під час обіду роздано про памятну книжку, яку опрацював Михайло Дзюбас-старший. Книжка дуже гарна, але, як звичайно буває, не без похибок. Наприклад, опущено імена Михайла Кузіва, Сесілії Чучук, Ярослави Кардаш, котрі часто працювали в Осередку і складали свої пожертви, а також ім'я Катерина Федорак, яка багато працювала кожного разу, коли Осередок влаштував базари. Закралися неточності в побажаннях Дирекції Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Джерзі Сиґі і в Трентоні, Ню Дж. Андрій і Юлія Галайдіда закупили по цілій сторінці, а їхнього тексту поміщено по півсторінки. Просимо пробачення за цей недогляд.

Після обіду відбулася мистецька програма, якою справно керував Лев Іваськів. Виступало тріо бандуристок „Львів'янки": Оля Герасименко, Оля Войтович та Христя Залуцька, бандуристи з Пасейку Володимир Васьків і Петро Лучка, танцювальний гурток „Веснянки" Осередку СУМ з Філядельфії під керівництвом Миколи Кузева. Новостворений співочий квартет Осередку СУМ, Трентон, до складу, якого входять Мирослава Терещук, Марія і Богдан Кардаш, Степан Біленський. Деклямацію „Рідна мова" виконувала Мирослава Терещук. Юні сумівці Тарас і Андрій Лашин деклямували „Україна", „Ми є юнаки", „Ми сумівці молоденькі".

Всі точки були гарно виконані і публіка нагороджувала виконавців рясними оплесками.

Перед закінченням голова святочного комітету Михайло Дзюбас подякував отцям українських церков, редакторів Осипові Рожкові за таку гарну і змістовну доповідь, мґр. Левові Іваськові за взірцеве ведення програми, жіночі ланці за приготовлення смачного обіду. Та всім, що так чисельно зібралися, щоб відзначити 40-річчя діяльности Осередку.

На закінчення о. Іван Фатенко з церкви св. Юрія Переможця провів молитву.

Свято закінчено відспіванням Національного Гимну.

Михайло Дзюба

Завоювати...

(Закінчення зі стор. 1)

ливість не лише виступати з конкурсовими творами, а також і заграти сольо, як наприклад, французький піяніст Мішель Берофф.

Ми є за урізноманітнення програми фестивалю посередництвом джазу, мультимідії; ставимо собі за мету привезти до України найновіші технологічні та естетичні знахідки західного музичного світу, показати нові підходи, нові вияви мистецтва. Найбільшою сенсацією фестивалю, окрім симфонії Тертеряна, було признано твір американського композитора Данієля Ерба у виконанні Майлса Ендерсона — Концерт для тромбону з оркестрою. В ньому відображене стародавнє відчуття музики, ритуальне, релігійне, яке дуже відрізняється від сучасного, вирафінуваного. Цей твір спонукує знаходити радість у звукові, як у прояві чогось вищого.

— Як ви оцінюєте сучасну українську музику на фоні музики композиторів зарубіжних країн?

— Ми з певністю можемо сказати, що сучасна українська музика відповідає світовим взірцям і займає місце в контексті світової культури. Наші композитори щораз частіше беруть участь у світових фестивалях, що можна побачити на прикладах Валентина Бібика, Леоніда Грабовського, Івана Карабиця, Валентина Сильвестрова, Мирослава Скорика, Євгена Станковича чи менш відомих, але теж цікавих композиторів Володимира Губи, Бориса Буєвського, і молодших, таких як Ґуґель, В. Зубицький, Ю. Ланюк, В. Рунчак, О. Скрипник. На міжнародній сцені звучить і музика нашого корифея, творчого наставника та першоосновника Бориса Лятошинського. Так що представлена ціла плеяда українських композиторів різних періодів, стилів, напрямків та естетичних поглядів. Отже, ми маємо вже вироблену українську композиторську школу, яка залучена до контексту світової культури.

— Яка подія стала центральною атракцією фестивалю?

— Одним з найважніших, і я б сказав, унікальних аспектів фестивалю є конкурс композиторів, який є фактично самостійним, але організаційно проходить в рамках фестивалю і є його серцевиною. Він заплянований на три роки і відбуватиметься під час трьох фестивалів. На цьогорічний, перший конкурс, 12 композиторів подали свої твори для ретроспективного огляду. В результаті Першу премію присуджено композиторам Мирославові Скорикові та Левкові Колодубові, Другої премії було вирішено не присуджувати, а Третю здобули Володимир Зубицький та Олексій Скрипник. Позаконкурсних, чисто фестивальних призів були удостоєні чотири композитори: Валентин Сильвестров, Євген Станкович, Іван Карабиць та Валентин Бібик.

Тематикою творів, представлених на фестивалі наступного року, буде голодомор 1932-33 років; одночасно з цим фестивалем у січні 1993 року у Харкові проводитиметься конкурс симфонічних творів українських композиторів та тему „Україна". Третій Інтернаціональний конкурс композиторів, який проводитиметься в рамках цього ж фестивалю в 1993 році, буде присвячений темі Чорнобиля.

— Слід думати, що Ви проводили дискусії з чужинцями, які приїхали на фестиваль. Якою була їх опінія про цю імпрезу?

— Відношення до нашої роботи дуже позитивне. Гості з великою охотою готові повторно брати участь у подальших фестивалях; вони були приємно здивовані маштабами розгорнутої роботи. Україна у понятті чужинців з реакційної в минулому провінції розвинулася у великий культурний центр европейського значення. Цьогорічний фестиваль включав у собі вісім симфонічних (оркестрових) концертів, відбулося дуже багато камерних та сольових виступів, що викликало бурхливі позитивні враження. На це було затрачено великі зусилля організаторів, бо навіть знайти добрий фортепіян виявилося проблемою. Та наші досвідчені й авторитетні гості одностайно визнали Україну надзвичайно продуктивним в музичному відношенні краєм з великим майбутнім.

— І останнє питання. Ставлю його тому, що Ви є відомим західнім композитором і диригентом, спонзоруєте українську музику (згадати хоча б знаменитий концерт сучасної української музики в Лінкольн Центрі) і окремих солістів. Ви також і практично влучені до української культури завдяки Вашим творам, музиці до українського фільму „Лебедине озеро. Зона", який недавно з успіхом пройшов у Ню Йорку. Отже, що може конкретно зробити українська діяспора, щоб продовжити допомагати українській музиці вийти на міжнародні сцени?

— Хочу сказати лиш одне: якщо ми хочемо, щоб українська культура виходила на світову арену, нам треба дружньо підтримати її діловою допомогою і фінансовими середниками, як це практикується в усіх найбільш розвинутих країнах. Майже жодний випущений у світ американський диск, постановка опери, концерт та інше не обійшлися без такої необхідної фінансової підтримки зі сторони окремих осіб, родин чи цілих фундацій. Справою національної самоповаги можна назвати акт економічної та ділової підтримки тих мистців і подій, які за своїм рівнем гідні зайняти передові місця в культурних надбаннях людства. Велику користь можуть принести українські меценати, які користувалися б впливом, наприклад, „The Board of Directors of New York Philharmonic", „New Jersey Philharmonic", входили б до культурних організацій ЗСА та Канади, не лише українських, але й загальних, бо це — спосіб реальної допомоги українському мистецтвові, яке того гостро потребує.

— Будемо сподіватися, що фестивалі „Кив Музик Фест" розцвітатимуть і невдовзі завоюють українській музиці те почесне місце, яке їй по праву належиться.

Під час фестивальної пресконференції — Вірко Балей та американський композитор Доналд Ерб

Тромбоніст Майлс Андерсон виступає з Львівською філгармонічною оркестрою

ВИЯСНЕННЯ В СПРАВІ ПРИЛЕТУ „МРІЇ" ДО ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Подаємо до загального відома українській громаді, що приліт літака „Мрія" (Антон — 225), який мав прибути з Києва до Філядельфії на запрошення Української Федерації Філядельфійської Округи, щоб підібрати медичний вантаж, був перешкоджений.

Всі старання Федерації на приїзд „Мрії" були узгіднені і затверджені міністерством охорони здоров'я і парляментом України, на доказ яких подаємо один з листів з Києва:

Лист від міністра Ю. Спіженка

Вельмишановний пане О. Черник!

Міністерство охорони здоров'я України висловлює Вам і в Вашій особі Українській Федерації Філядельфійської Округи щиру вдячність за піклування про здоров'я Українського народу. Доброта Вашої громади вражає своїм милосердям.

Звичайно, уряд України надасть можливість перевезти цей дорогоцінний вантаж „Мрією", але ми одержали Вашого листа з великим запізненням і тому мали не досить часу для організації рейсу.

Просимо Вас змінити строк прийому літака „Мрія" на 14 листопада 1991 р., виліт з Філядельфії 20 листопада 1991 р.

З повагою,

Юрій Спіженко, Міністр

Не зважаючи на старання, „Мрія" з невияснених причин приземлилася в Нюарку 9-го листопада 1991 року.

Управа
Української Федерації Філядельфійської Округи

ПОВІДОМЛЕННЯ
Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів.

НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК ВПОЛУДНЕ 31-го ГРУДНЯ 1991 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1991 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у ВІВТОРОК, 31-го ГРУДНЯ 1991 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого незабутнього МУЖА

інж. Тараса Грицая

відправляться

СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДИ
за спокій душі покійного

в церкві св. Володимира, 22-го грудня ранком в Ню Йорку при 160 W. 82-га вул. та
в церкві св. Андрія, 15-го грудня ранком в Норт Порт, Фльорида при 33 N. Біскейн Др.

Просимо помолитись за спокій душі покійного.

Дружина — ІЯ і рідня

В П'ЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої і незабутньої
ДОНІ І СЕСТРИ

бл. п.

Оксани Б. Павлів

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ
22-го грудня 1991 року

в церкві Пресвятої Богородиці в Тернополі, Україна (21-го грудня);
в церкві свв. Петра і Павла в Коговз, Н. Й. (22-го грудня);
в церкві Пресвятої Тройці в Стетен Айленд, Н. Й.;
в катедрі св. Володимира в Стемфорд, Конн.;
в церкві св. Покрови М.Б. в Трой, Н. Й.

Прошу згадати покійну в цей день у своїх молитвах.

Горем прибиті:

родичі — ОЛЬГА І МИКОЛА ПАВЛІВИ
сестра — НУСЯ з мужем РАЛФОМ МАРІЯНІ

Ділимось сумною вісткою з родиною і знайомими, що у середу, 4-го грудня 1991 р. в Дітройті, Миш. на 90-му році життя відійшла з волі Всевишнього у вічність

бл. п.

Анна Несторович
з Іваницьких

вдова по інж. Володимирові Несторовичеві
народжена 6-го листопада 1901 р. в м. Києві.

ПАРАСТАС у заведенні Бугая в Дітройті, Миш. відправив о. прот. Миколай Невмержицький з УАПЦеркви св. Покрови.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися на православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у смутку —

родини НЕСТОРОВИЧІВ і БЛЮЇВ

ПОДЯКА

Дня 7-го жовтня 1991 р. в Нюарку, Н. Дж.
відійшов від нас назавжди
наш дорогий, незабутній
МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п. д-р

ЯРОСЛАВ МИНДЮК

Щиро дякуємо преосвященним владикам: І. Борицькому, Л. Гузареві, М. Кучмакові, І. Прашкові, І. Хомі за відправлення свв. Літургій, всечесному о. П. Стецюкові за Парастас в день смерти, всечеснішому о. М. Вівчарові і всечеснішому о. Ф. Шадякові за похоронні відправи для покійного.

Про життя, заслуги, осяги, спомини у зворушливому прощанні спочилого на Панахиді сказав д-р А. Баранецький як представник Українського Лікарського Товариства Північної Америки. О. Труш від ОБВУА в Нюарку і від редакції „Нашого Голосу", мґр В. Сенежак прощав довголітнього знайомого та приятеля родини, від Т-ва приятелів Руху прощав д-р Р. Ричок, від Відділу Патріярхального Т-ва в Нюарку інж. Л. Калинич, М. Роговський згадував співпрацю для біженців у французькій зоні Німеччини після 2-ої світової війни, проф. М. Цяпка попращав покійного від Самопомочі і Відділу Гарвардського Проекту в Нюарку, Н.Дж.

На поминках ще пращали покійного: Д. Кузик від Краєвої Управи Патр. Товариства, д-р Р. Навроцька, від Товариства св. Софії — ред. В. Пасічняк.

Завдяки увазі О. Труша в час Панахиди і біля могили стояла стійка з прапорами ОБВА, УСС, бувших вояків УПА.

Ми невимовно вдячні всім за так сердечне пращання.

Особлива дяка родині мґр М.Н. Возняк, інж. Е.Я. Саламахам, В.Л. Данилюкам, М. Роговському за їх добре серце, велику поміч у мене вдома в часі похорону і що дальше незвичайно піклуються мною.

І. Темницькому, М.Н. Візнякам за переведення збірки в користь Руху та Інст. ім. А. Шептицького в Оттаві сердечно дякуємо.

Родинам Іки, Марка і Мілі Олесницьких та Р.М. Павлишиних дякуємо за чудові квіти, як теж зворушили нас квіти з далекого Тексасу від учителів української школи в Гюстоні.

Ще окремо сердечно дякуємо всім тим, з якими розділили нас великі простори і час, які численними листами, спішили з розрадою для роддини і з віддалі пращали спочилого щедрими пожертвами на добрі цілі в його пам'ять.

Хочу підчеркнути як дуже потрібна ця увага, остання прислуга, участь у жалібних відправах, прощання покійного молитвами, пожертвами у користь потреб нашого народу яка це велика розрада, пільга, полегша для родини саме в тому часі, коли свідомість втрати і біль є дуже різкими. Ніколи вам того не забудемо.

За участь в похоронних відправах, співчуття, квіти, молитви і пожертви нехай Господь благословить і має всіх вас у своїй ласкавій опіці.

Дружина — ДАРІЯ
Донька — ХРИСТЯ з мужем ТАРАСОМ
Внуки — ОЛЕКСА І ЮРА

НА СВЯТІ ЛІТУРГІЇ пожертвувано — 260 дол.:

Х. Баранецька, Н. Возняк, К. Гапій, М. Гладка, д-р І. Крамарчук, д-р Р. Н. Кравчуки, д-р Л. О. Кузьмаки, Іка Олесницька, М. Р. Павлишин, А. Ю. Павлічки, Л. Пєх, Р. Р. Пиндус, В. Роговський, інж. Е. Я. Саламаха, М. Сташинська, д-р Ю. Л. Стефанівські, М. Смішкевич, д-р С. Б. Шебунчаки, З. Терлецький, К. Юрчук, інж. Р. Д. Яримович, Ю. М. Яримович, д-р Т. Х. Бриндзя, Д. Миндюк.

На Інститут ім. митр. А. Шептицького в Оттаві зложили:

по 500 дол. — Д. Миндюк і Т. Х. Бриндзя;
200 дол. — Богдан З. Миндюк;
по 100 дол. — інж. Я.В. Верганосвські, Д. Винників, д-р Р.Н. Кравчуки, інж. Л.Г. Пиріг, Р.Л. Робертсон, д-р Я.Р. Рожанковський (Бостон);
150 дол. — родини: д-р Р.І. Кострубяк, Н. Шараневич, д-р Б. М. Томків;
60 дол. — Іван і Ірена Бараник;
по 50 дол. — д-р Ю.С. Бережницькі, родина А. Ґанкевич, д-р Ірина Крамарчук, Д. Кузик і М. Кассіян, д-р Ю.Л. Стефанівські, д-р Б.С. Шебунчаки, Я. Яросевич;
по 30 дол. — Р. Пиндус, М. Стрілецька;
по 25 дол. — мґр Р. Канюка, мґр А. Коренець, д-р В.Л. Ленцик, О. Лисинецький, О. Морозевич, Н.І. Фіґлюс;
по 20 дол. — М. Дзіман, Д. Каранович, І. Молодовець, інж. Е.Я. Саламахи, інж. Я. Ткач, А.У. Тимкевич;
10 дол. — О. Труш.

Для Товариства Приятелів „Рух"-у — Пісаніч, Н.Дж. зложили:
по 200 дол. — мґр М.Н. Возняки, д-р Я.С. Рожанковські (Енґельвуд);
по 100 дол. — Неля Кліш, д-р Б. Кудрик, д-р Л.О. Кузьмаки, Д. Кузик, д-р Т.Л. Крупи, д-р Я.Р. Рожанковські (Бостон), мґр В.С. Сенежаки, І.С. Темницькі, д-р Т.Л. Шеґедин, д-р Б.Б. Худьо, Ю.М. Яримович;
по 50 дол. — д-р Р.О. Граб, д-р В.В. Кліші, інж. Л. Коленський, д-р С.І. Ничай, М. Олесницька, д-р Р.М. Рички, Ст. І. Рожанковські, д-р Я.А. Рудавські, інж. Б.І. Чайківські;
40 дол. — Андрій і Ірина Дзедзик;
по 30 дол. — Д. Каранович, Д.О. Лішинські, Л. Пєх, З. Терлецький проф. М.О. Цяпки;
по 25 дол. — З. Воробець, д-р В.Т. Гординські, В.Л. Данилюки, о. Б. Желехівський, І.Д. Зелик, мґр А. Коренець, М.Л. Лесько, Е. Меничук, Ю. Олесницький, В. Ортинська, Е. Ратич, М. Л. Стебельські;
по 20 дол. — І. Бараник, Д. Бобеляк, О.І. Голинські, Ст. Гук, М. Кассіян, Д. Кордуба, Ю.О. Кисілевські, О. Напора, О. Олесницький, Й. Оришкевич, М. Онишкевич, В.Д. Пасічняки, д-р В. Рудко, М. Роговський, Е. Я. Саламаха, Т. Чіх;
по 10 дол. — М. Васюк, К. Гречак, М.П. Дереш, Я. Івасечко, Я. Кашніца, В.М. Левицькі, Б.М. Полонські;
5 дол. — Дора Рак;
по 500 дол. — Д. Миндюк і Т. Х. Бриндзя.

Поза нашим осередком Приятелів Руху — Пісаніч Н.Дж. зложили на цю саму ціль (проголошено в „Свободі") 50 дол. А. Рощаковська, інж. Р.М. Трешневські;

На Патр. Фонд св. Софії:
по 25 дол. — Т. Цісик, д-р Р. Навроцька, д-р В. Кліш, Ю. і О. Головчак, М. Д. Фіґлюс;
20 дол. — Оксана Бережницька.

Замість квітів на могилу нашого дорогого незабутнього покійного, друзі, знайомі та родина зложили суму — 6,145 долярів.

У ВІВТОРОК, 10-ГО ГРУДНЯ, розпочала працю перша сесія Верховної Ради Казахстану. Першим її рішенням була констатація, що Казахська Совєтська Соціялістична Республіка більше не існує. Надалі вона буде називатися Казахська Республіка.

В СЕРЕДУ, 11-ГО ГРУДНЯ, уряд Німеччини вирішив, що тільки 10 із 18 федеральних міністерств буде переведено до Берліну, який знову став німецькою столицею. В Бонні залишаться міністерство оборони, сільського господарства, охорони здоров'я, охорони довкілля, дослідницьких праць, зв'язку, освіти і економічного співробітництва. Кожне з них відкриє в Берліні спеціяльне бюро для зв'язку з урядом і Бундестаґом.

В СЕРЕДУ, 11-ГО ГРУДНЯ, російський уряд повідомив колишнього комуністичного диктатора Еріха Гонекера, що він повинен залишити територію республіки не пізніше 13-го грудня. У випадку відмови Гонекера буде силоміць відправлено з Росії до Німеччини.

Уряд ЗСА...

(Закінчення зі стор. 1)

та Дж. Буша погоджувалися з думкою багатьох, що тут не йдеться про суперечну справу, бо у принципі такі об'єднання, чи співдружності вільних держав на місці колишнього СССР треба тільки вітати, але це не розв'язує питання: що буде з контролею над нуклеарною стратегічною і так тичною зброєю, бомбардувальниками тощо і чи спроможний буде „коммонвелт" контролювати процес зменшення армії та знищення великої кількости зв звичайної й атомової зброї. Одним словом, кажуть офіційні чинники, ЗСА, багато справ ще залишаються нерозв'язаними.

Черговим кроком Адміністрації президента Дж. Буша буде приспішена дипломтична акція і безпосередні переговори з чотирма республіками, на території яких розположені нуклеарні ракети. Державний секретар Джеймс Бейкер вже започаткував такі розмови. Якщо йдеться про особу М. Горбачова, сказали представники Уряду ЗСА, то „ми з ним зривати зв'язків не будемо поки він займає пост президента СССР. Це справа тих, які найменували його на це становище".